

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2023/2184-3

Saksbehandler: Alf-Petter Tenfjord/Ingrid Davidsen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
13/24	29.02.2024	Formannskapet

Forslag til planstrategi 2024-2027

Kommunedirektørens innstilling

1. Formannskapet tar kommunedirektørens forslag til planstrategi 2024-2027 med tilhørende kunnskapsgrunnlag «oversikt over helse- og påvirkningsfaktor i Midtre Gauldal kommune», til orientering.
2. Forslag til kommunal planstrategi gjøres offentlig i minst 30 dager, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Deretter bearbeider kommunedirektøren innspillene og fremmer endelig forslag til politisk behandling og sluttvedtak i kommunestyret.

Vedlegg:

- 1 Planstrategi 2024_2027 arbeidsutkast_V0.9
- 2 240221 oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Midtre Gauldal 2024-2027

Formannskapets behandling av sak 13/2024 i møte den 29.02.2024:

Behandling

Avstemning:

Innstilling:

1. Formannskapet tar kommunedirektørens forslag til planstrategi 2024-2027 med tilhørende kunnskapsgrunnlag «oversikt over helse- og påvirkningsfaktor i Midtre Gauldal kommune», til orientering.
2. Forslag til kommunal planstrategi gjøres offentlig i minst 30 dager, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Deretter bearbeider kommunedirektøren innspillene og fremmer endelig forslag til politisk behandling og sluttvedtak i kommunestyret.

For forslaget stemte 7: Torstein Rognes (AP), Trude Heggdal (AP), Kristin Stornes (BL), Stian Engen (BL), Anna Therese Flatmo (H), Kenneth Moe (Sp), Lise Sundli (Sp)
Dermed er innstillingen vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet tar kommunedirektørens forslag til planstrategi 2024-2027 med tilhørende kunnskapsgrunnlag «oversikt over helse- og påvirkningsfaktor i Midtre Gauldal kommune», til orientering.
2. Forslag til kommunal planstrategi gjøres offentlig i minst 30 dager, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Deretter bearbeider kommunedirektøren innspillene og fremmer endelig forslag til politisk behandling og sluttvedtak i kommunestyret.

Sammendrag

Saken fremmer forslag til kommunal planstrategi for 2024-2027, og det foreslås at denne legges ut offentlig for eventuelle merknader fra innbyggere, lag/foreninger og næringsliv. Kommunal planstrategi er ikke en egen plan, men skal klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien skal ikke vedta mål og strategier, men drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Det er likevel et formalkrav at kommunen tar stilling til om kommuneplanens samfunnsdel og/eller kommuneplanens arealdel skal revideres helt eller delvis, eller om gjeldende plan skal videreføres.

Saken baserer seg på hvilke erfaringer og læring som er gjort fra forrige planstrategi 2019-2023. Forslag til planstrategi bygger også på en oversikt over planer/analyser/strategier som allerede finnes, og ikke minst ligger det til grunn et omfattende kunnskapsgrunnlag gjennom kommunens utfordringsdokument 2024-2027 og en egen oversikt over helse- og påvirkningsfaktorer i Midtre Gauldal kommune.

Saksopplysninger

Lovpålagte planer og strategier

Kommunal planstrategi (pbl § 10-1) skal vedtas innen ett år etter kommunestyrets konstituering.

Kommuneplan - Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel ([Handlingsprogram med økonomiplan](#)) og arealdel (pbl § 11-1)

Bakgrunnen for valgene som tas i planstrategien er de utfordringene kommunen har som samfunn og organisasjon, og hvilken politikk det nye kommunestyret ønsker å føre.

Kommunestyret skal basere seg på langsiktige og felles mål, også i akutte og presserende saker.

Vedtaket må kunne grunngis ved å vise til overordnede planer som er gjeldende i valgperioden. Det hele starter med planstrategien. Planstrategien er tidsmessig koblet til kommunestyreperioden og dermed tilpasset de folkevalgtes funksjonstid.

En planstrategi er et godt verktøy for å vurdere hele kommunens plansystem, planressurser og planbehov samlet. Planlegging er nødvendig for å styre samfunnsutviklingen. Samtidig er planlegging en tids- og kostnadskrevende aktivitet, og dermed bør behov for plan, avsatte ressurser og behov for medvirkning være avgrenset godt.

Krav til medvirkning

Kommunal planstrategi skal gjøres offentlig i minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Kommunestyret kan vurdere om det er behov for bred medvirkning og allmenn debatt ut over dette, men loven setter ingen krav. Det vil heller være naturlig å legge ressurser til medvirkning i planprosessene som følger etter at planstrategien er vedtatt, enn å legge opp til medvirkning om planbehovet.

Tidligere planstrategier:

2024-2027 er fjerde perioden det utarbeides planstrategi. Den første planstrategien i MGK ble vedtatt høsten 2012. Den andre planstrategien ble laget i 2016 – 2019, og ble vedtatt i mai 2016. Våren 2021 flytter Norsk kylling ut av kommunen og Koronapandemien i 2020 og 2021 preget også MGK. Dette gjorde at mang planprosesser stoppet opp eller tok lengre tid. [Planstrategi 2020 - 2023](#) prioriterte de viktigste overordnede planene. I tillegg gjøre ferdig de planer, strategier, handlingsdeler som allerede var under arbeid.

Erfaringer som kommuneadministrasjonen har gjort seg

Vi har gjort oss en del erfaringer fra perioden 2019-2023, som administrasjonen har tatt med seg inn i arbeidet med hvordan vi kan lykkes enda bedre med planstrategien 2024-2027.

- Ambisjonsnivået på forrige planstrategi var stort. Siden planarbeid er krevende, må vi være realistiske på hvor mye som kan og skal gjennomføres sett opp mot ressurser (bemanning, budsjett). I forrige periode kom det for eksempel mye arbeid med store samferdselsprosjekt (E6, FV-30) på toppen av det som kommunen selv hadde tenkt å gjennomføre. Dette må vi som kommune prioritere og det kan ikke velges bort.
- Når planer blir laget og bestemt, må det jobbes enda bedre for å få dem forankret både internt i kommuneorganisasjonen – men også utad hos innbyggere, næringsliv og lag/foreninger.
- Vi kan bli bedre til å avgrense formål og opplegg for utarbeidelse av planer. Dvs at prosessene for å få laget en plan, ikke blir så omfattende i tid og ambisjoner at det blir krevende å få interne og eksterne aktører til å delta. Plan er et sentralt virkemiddel for å drive fram samfunnsendringer og -muligheter, men blir det for store og prosessene krevende kan det spre seg en oppfatning av at planlegging er en hinder for utvikling.
- Vi må til enhver tid vurdere hvilket plannivå som er best egnet når et planleggingsbehov oppstår. I forrige periode, ble det tatt et valg at vi skulle lage strategier i stedet for å revidere

hele kommuneplanens samfunnsdel når vi så at det var behov for nye føringer for vårt arbeid. Dette førte til at utviklingsstrategien 2022-2025 ble en overbygning for egne strategier for helse, oppvekst og på samfunnsområdet. Kommunen har ofte innenfor plan- og bygningsloven, et handlingsrom til å vurdere plannivå og dermed hvilke prosedyrer som skal følges for å lage plan. Strategiene som ble laget i forrige periode bygger på eksisterende kommuneplanens samfunnsdel fra 2014, og omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

- Flere av de store samfunnsområdene griper inn i hverandre, dvs behovet for helhetsperspektivet i planlegging og ressursbehov har blitt mye sterkere. Eksempel: demografendringer, Leve hele livet, klimautfordringer, beredskap, sammensatte utfordringer for barn og unge mv. Dette gjør at vi i enda større grad må se planer og ressursbruk i sammenheng. Et grep for å få til dette internt i kommunen, er at kommuneledelsen har opprettet et planforum der alle sektorene skal delta.
- Generelt som oppfølging av det som står i planstrategien, og når det oppstår nye planbehov i perioden, må vi bli bedre på å få konkretisert hvilke ressurser dette krever og hvordan vi skal prioritere nye behov opp mot gjeldende ambisjoner. Dette for å unngå at vi sprer oss for bredt it ambisjonsnivå, og at det ikke er ressurser til å gjennomføre planer som det enten internt eller eksternt er forventninger til at vi skal gjennomføre.

Kommunedirektørens vurdering

Planer som skal vurderes

Samfunnsdel :

Gjeldende kommuneplanens *samfunnsdel* (KPS) «kreativ og raus» er fra 2015. I planstrategien for 2020-2023 var hensikten å starte arbeidet med KPS i 2023, men det ble da tatt et valg om i stedet å jobbe fram nye strategier basert på gjeldende samfunnsdel.

Utviklingsstrategien «først til framtida» vedtatt mars 2022, og det er denne strategien som er vårt viktigste instrument for å følge opp kommuneplanens samfunnsdel. Utviklingsstrategien peker ut de viktigste satsingene som kommunen jobber etter og skal realisere, se bildet under. Denne er sentral i styringen av kommunen, og er den strategien som årlige budsjetter skal realisere.

Det nærmer seg et tidspunkt for når det blir mer hensiktsmessig å utarbeide en ny kommuneplanens samfunnsdel, heller enn å revidere de strategier som nå er laget. Kommuneplanens samfunnsdel skal beskrive hvordan Midtre Gauldal skal utvikle tjenestene, legge til rette for samfunnsutvikling og løse oppgavene best mulig i et 10-15 års perspektiv. Kommunedirektøren foreslår derfor at en prosess med å utarbeide ny samfunnsdel vurderes konkret mot slutten av perioden 2024-2027. Dvs om skal vi gjøre det sett opp mot behov og alt arbeid som faktisk er i gang, og i tilfelle hvordan vi skal gjøre det og hvilke ressurser dette vil kreve.

Arealdel:

Kommuneplanens arealdel (KPA) ble vedtatt i august 2023. Det er også utarbeidet kommunedelplaner (KDP) for tettstedene Singsås – Forsetmo, Enodd og Støren. Kommunedirektøren vurderer at arealdelen ikke skal revideres som sådan, men at man ser an om det er behov som krever mindre og avgrensede revideringer. KPA er helt ny og behov for endring må knyttes opp mot bruken av i daglig planarbeid som nå har startet..

Andre overordnede planer:

- [Beredskapsplaner og helhetlig ROS-analyse](#): Sivilbeskyttelsesloven §§ 14- 15; Med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen etter § 14 skal kommunen utarbeide en beredskapsplan. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og skal oppdateres i takt med revisjon av kommuneplaner. Kommunen har nettopp gjort et stort arbeid på dette.

- Her er flere planer og strategier som utarbeides for å få tildelt statlige tilskudd. Dette gjelder blant annet Trafikksikkerhetsplan, og Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv (spillemidler).
- Lov om kommunens ansvar på det boligsosiale felt (jf. §§ 5 og 10) oversikt over behovet skal inngå i planstrategien. Mål og strategi skal være en del av samfunnsplanen.
- Folkehelseloven §§5 og 6, kommunen skal ha en nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen. Denne oversikten skal inngå som grunnlag ved arbeidet med planstrategien. Mål og strategier for folkehelsearbeid skal inngå i samfunnsdelen.
- Alkoholloven §1-7d sier at kommunen skal ha en alkoholpolitisk handlingsplan. Denne plan bør behandles i hver kommunestyreperiode. Egen sak om dette kommer.

Kommunedirektørens oppsummering

Kommunedirektøren legger til grunn følgende:

- Læringen fra forrige perioder, viser at det er viktig å ha et realistisk ambisjonsnivå for hva som skal planlegges og hvordan medvirkning skal skje.
- Vi må ikke bare være opptatt av nye planer, men å bruke de planer/strategier som er vedtatt og som kan revideres dersom det er behov.
- Planer må være godt forankret, hos det politiske nivået og hos de som planer skal være til for.
- I tillegg til de planer som kommunen ser for seg i egen regi, må kommunen som planmyndighet også forholde seg til private planer som ønskes startet (enkeltpersoner, næringsliv, statlige aktører innen vei/jernbane/kollektiv mv).
- Det må være satt av tilstrekkelig ressurser (tid, bemanning, økonomi) når et planarbeid startes opp.

Oversikten under viser et forslag på hvilke planer som kommunedirektøren mener bør prioriteres i kommunal regi i planperioden i 2024—2027.

Også denne planstrategien bærer preg av en videreføring av planer fra planstrategien 2020-2023, som ikke er fullført.

Kommunedirektøren mener at vi må legge til grunn som et prinsipp at det forutsettes at igangsetting av hver enkelt plan i den prioriteringen som kommunestyret til slutt vedtar, knyttes opp mot at det i hvert tilfelle konkretiseres behov, ressursbruk, opplegg for gjennomføring inkl prosess/medvirkning - før arbeidet starter.

Kommunedirektørens forslag til prioriteringer:

Planer	2024	2025	2026	2027	Anslag kostnad
Overordnede planer					
Kommuneplanens Samfunnsdel inkludert arealstrategi mv.				X	2 000 000
Kommuneplanens arealdel inkludert KDP Enodd, Singsås-Forsetmo, og Støren	Ingen revisjon i perioden				
Beredskapsplaner og Helhetlig ROS-analyse 2021 – hendelsesorienterte planer under arbeid				X	
Reguleringsplaner i kommunal regi	2024	2025	2026	2027	
Områderegulering Prestteigen - Korsen				X	1 500 000
Detaljregulering boliger Støren sør	Forutsetninger må avklares				1 500 000
Detaljregulering boliger Frøset	X	X			1 500 000

Andre typer planer/ strategier / fag- og tema i perioden:

	2024	2025	2026	2027	Kostnad
Landbruk mot 2030	X	X			
Kulturplan	X				Egne ressurser
Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	X				Egne ressurser
Vedlikehold- og investeringsplan Vei – VA plan					
Strategi for helse og mestring i Midtre Gauldal kommune			X		Egne ressurser
Strategi for boligpolitikk inkludert handlingsplan for boligsosialt arbeid	X	(X)			
Kommunal alkoholpolitisk handlingsplan	X				Egne ressurser